

YAZMA DERSLERİ

FERDA İZBUDAK AKINCI

Bir sanatçının dünyaya söyleyeceği sözü hayal etmesi yetmez. Söylemesi, onu gerçekleştirmesi gerekir. Uçsuz bucaksız hayallerinizi, kanınızı tutuşturan duygularınızı ancak o zaman bir "söz"e dönüştürmüş olursunuz. Anlatırken bir yandan da anlamaya başlarsınız. Düşündürürken düşünürsünüz. Yolun neresinde olursanız olun, anlatmak için anlamak gerekir. Hayatı anlamak. İnsanları anlamak...

Ferda İzbudak Akıncı

İzmir'in Dikili ilçesinde doğdu. Ege Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi'nde yükseköğrenim gördü. Uzun yıllar şiir yazdı. 1990 yılından bu yana öykü, masal ve roman yazıyor. Öyküleri, yazarlarla söyleşileri ve kitap eleştirileri *Adam Öykü*, *Damar*, *Pencere*, *Agora*, *Varlık* gibi çeşitli dergilerde yayımlandı.

Yazar, Türkiye Yazarlar Sendikası, Edebiyatçılar Derneği ve PEN üyesidir. Orhan Kemal, Samim Kocagöz, Ömer Seyfettin, Halkevleri Edebiyat, SES, Necati Cumalı, Tudem Edebiyat öykü ödülleri kazanmıştır.

Delidolu Yayınlarından çıkan kitapları:

Bergamalı Simo (roman)

Yazma Dersleri (deneme)

Tudem Yayınlarından çıkan kitapları:

Su Masalları (masal)

Çuvaldiken Kasabası (masal)

Rüzgâr Masalları (masal)

Sokak Kuşu/Uçurtmanın Gözleri (öykü)

Kuş Kulesi (öykü)

Işıklı Ayakkabılar (öykü)

Kuşu Gecesi (öykü)

Mutluluk Sokağı (roman)

Bisiklet Yarışçıları (roman)

Üç Yapraklı Yonca (roman)

YAZMA DERSLERİ

© 2018, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

YAZAR: Ferda İzbudak Akıncı
EDİTÖR: Burhan Düzçay
SON OKUMA: Hülya Dayan
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Nayime Serbest

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Mayıs 2018 (2000 adet)

ISBN: 978-605-2349-30-4
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

#OKUMAK

YAZMA DERSLERİ

FERDA İZBUDAK AKINCI

Deli

İçindekiler

Önsöz	9
1. Bölüm	
Nasıl yazar oldunuz?	11
2. Bölüm	
Anlatmak, daha iyi anlatmak...	20
3. Bölüm	
Sanat daima besler...	27
4. Bölüm	
Yazma pratiği	35
5. Bölüm	
Yazmaya değer bir şey bulmak...	40
6. Bölüm	
Tıkandığımda ne yapmalıyım?	55
7. Bölüm	
Yazma tutkusu ve vazgeçmemek...	65
8. Bölüm	
Yazar kimdir?	71
9. Bölüm	
Nasıl yazıyorsunuz? İlham mı geliyor?	83

10. Bölüm	
Nerede yazıyorsunuz?	94
11. Bölüm	
Kurgu, gerçekler ve matematik...	104
12. Bölüm	
Karakter yaratmak...	122
13. Bölüm	
Anlatım zenginliği...	137
14. Bölüm	
Türler arasında yolculuk...	149
15. Bölüm	
Kendinden emin olmak: yazma yayımlama...	161
Sonsöz	177

ÖNSÖZ

Bu kitapta *'yazma serüveni'*ne özgü okuyacaklarınızı, ben on beş yılı aşkın zamandır fuarlarda ve okullarda yaptığım söyleşilerde anlatıyorum zaten. *Söz uçar, yazı kahr*mış. Bana yöneltilen onca soru, geçen zaman içinde kafamda gelişen yanıtlarıyla birlikte duman olup uçmasın istedim.

İstedim ki, kırk ayağım, pek uzun da bir ömrüm olsa yine de gidemeyeceğim yerlere gitsin konuştuklarımız. Kitaplar, yazarlarının hiç bilmediği, hiç gitmediği yerlere ulaşırlar. Sayfaları açıldığında, kanatları da açılmış olur çünkü.

Çoğunluğu öğrenci olan binlerce, on binlerce kişinin katıldığı bu söyleşilerde, sorular hep *'yazar'* ve *'yazma, yaratma'* üzerine yoğunlaşınca, yanıtlar da bu doğrultuda, yani *'yazma'* yönünde gelişti. Zaten o kürsülerde olmamın başka ne nedeni olabilirdi ki?

Derken ben, kendimi, *'hikâye, roman, şiir yazmaya, ama ille de yazmaya ilişkin'* dersler verirken buldum. Bu derslerin *'akademik dersler'* olmadığını söylememe bilmem gerek var mı?

Çok küçük yaşlarda başlayan yazma serüvenim, hayatımın son yirmi beş yılını yalnızca yazarak ve okuyarak geçirme biçimine dönüştü.

Çocuk, genç, hatta yetişkin kalabalıklardan aldığım

sorular ve çoğu kez konuşurken arayıp bulduğum yanıtları giderek öyle boyutlara ulaştı ki, bir kurmaca olan *Üç Yapraklı Yonca*'da, roman kahramanı ile yazar arasındaki yazışmalarda ortaya çıkıverdi. Kendimi orada, *Yazma Dersleri* adında bir bölümü yazarken buldum.

Ne var ki, *Üç Yapraklı Yonca* romandı. Bir romanda, komuyla ilgili olsa da bütün bildiklerinizi yazamazsınız. Anlatmak istediğiniz olgunun sınırlarını roman kendisi çizer. Onu aşmanıza izin vermez. Ben de ister istemez *Yazma Dersleri*'nin sınırlarını küçültüp daralttım. Ama bu arada dışarıda kalanların hiç de azımsanmayacak oylumda olduğunu gördüm. Yani bardak bir kez daha taşmıştı. İçindekiler dökülüp saçılmaya, yayılmaya başlayınca üzerinde daha fazla durmanın, bu bilgi ve deneyimleri bir kitap olarak toparlamanın kaçınılmazlığı noktasına vardım.

Bu darmadağınık bilgiler, konuşmalar, sorular, yanıtlar, yinelemeler, okumalar, etkilenmeler, şaşırımlar, araştırmalar, biriktirmeler, şimdi bir kitap olarak okurun karşısına çıkmaya hazırlanıyor.

Yapmak istediğim, küçük hikâyeler, şiirler yazmaya başlayan, yazdıkça sevenen, okumayı seven ve gelişmek için çaba gösterenlerin, özellikle de çocukların ve gençlerin önüne, kendi deneyimimle, öğrendiklerimle, düşüncelerimle ve yine kendi edebiyat anlayışımla ışık tutmak. Geçtiğim yolları anlatmak.

Konularımın çerçevesine gelince... Onları, bana sorulan sorular çizecek.

Ferda İzbudak Akıncı

1. BÖLÜM

NASIL YAZAR OLDUNUZ?

Bana ilk ve daha sonra da en sık sorulan soru oldu bu:
Nasıl yazar olmuştum?

Doğal bir süreç olarak gördüğümünden sanırım, bu soruyu kendime hiç sormamışım. Hayatın içinde akıp geldiğim bir yer ya da durum olarak kabul etmiş olmalıyım. İyi ama, öyle miydi gerçekten?

Hayat beni buraya, yazdığım kitapların arkasında sürükleyip mi getirmişti? Her şey rastlantılardan mı ibaretti? Ne olursa olsun hikâyeler, romanlar, şiirler yazar mıydım? Yazdıklarım her şekilde basılır mıydı? Edebiyat alanında yapıtlar üretmek, sıradan bir iş miydi? Dahası, pek çok okurumun sorduğu gibi, '*yazar olmak*' kolay bir iş miydi?

'*Yazar olmak*' da neydi? Yazmak mıydı? Yazıda olgunlaşmak mı? Yoksa kitaplar yayımlamak mı?

Asıl bilmek istedikleri neydi? Ortaya sonunda kitaplar çıkarmaya yarayan, giderek hayatın daha çok alanını ve zamanını kapsayan uzun soluklu '*yazma/yaratma*' işi mi, doğrudan sorulduğu gibi '*yazar olmak*' mı?

Sanırım merak edilen, herkesin '*yazar*' dediği biri haline gelme süreci. Yanıtı iki aşamalı vermek gerekiyordu, çünkü soru, iki uçluymdu. İlki yazma/yaratma, ikincisi de yazılanların basılması, yani kitle iletişim aracına dönüşmesi süreci.

Önemli olan elbette *yazma/yaratma*. Birincisi gerçekleşmeden ikincinin sözü bile edilemeyeceğine göre... Ama asıl merak edilenin kurmaca metinlerimizi '*kitaplaştırma*' süreci olduğunu anlamam için fazla zaman gerekmedi. Yine de haksızlık etmemeli. Bu soruyu soranlar arasında, ciddi olarak yazmaya başlayıp, nasıl bir yol izleyeceklerine dair ipuçları içeren yanıtlar beklediklerini, parıl parıl yanan gözlerindeki bakışlarla anlatmaya çalışan gençler, hatta çocuklar hep oldu.

Yazar olmanın zor yanlarını da öğrenmek istiyorlardı bu arada. Nasıl yazdığımı, neden edebiyatla ilgilendiğimi... Ama, dönüp dolaşıp ille de nasıl yazar olduğumu... Bunların hepsinin aynı kapiya çıkan ara ve ana yollar olduğunu anlatmak, zamansal ve üretimsel olarak bir harita çıkarmak, öyle hemen aklıma gelivermedi.

Kimileri çok basitmiş gibi görünen bu soruların yanıtlarını, hazırlıksız yakalana yakalana verdim. Çoğu kez hayatımda neler olup bittiğini, okuma ve yazma serüvenimin nerelere uzandığını ben de onlarla birlikte öğrendim. Yüzlerce dinleyenin meraklı bakışları karşısında, kuşkusuz, bu kalabalıklarda kitaplarımı okumayan insanlar da vardı, bilerek ya da bilmeden unuttuğum ya da sakladığım derin

kuyulardan çekip çıkardım bölük pörçük anılarımı. En net olanlarını anlattım ilk elden. Öyle değil miydi ama? İlkokul öğretmenim Musa Budak, o şiir yarışmasını kazandığımda, henüz dokuz on yaşlarındayken bana, “*Sen yazar olacaksın Ferda,*” dememiş miydi?

Uzun zamanlar bu hikâyeyle başladım serüvenimi anlatmaya. Ardından lise yıllarım geldi. Ayvalık Lisesi’nde öğrenciyken, edebiyat öğretmenimiz Tasvire Boran’ın bana daha o zamandan bir yazar gözüyle bakması unutulacak gibi değildi ki. Yine bir şiir yarışması kazanmam... Lise ikinci sınıfta fen bölümüne ayrılmamla edebiyat öğretmenim de değişmişti. Tasvire Boran edebiyat bölümünde ders verdiği için bizim edebiyat derslerimize okula yeni gelen Melahat Öğretmen girmeye başlamıştı. Ama Tasvire Hanım ilgisini üzerimden hiçbir zaman eksik etmedi. Dünyanın dev yazarlarının müthiş romanlarıyla tanışmalarım da o zamanlara rastlar. Pencereleeri denize açılan, karşılarda Cunda Adası’nın uzandığı, taban tahtaları mazot kokulu, rafları değerli kitaplarla, klasiklerle dopdolu okul kütüphanesinde.

İşte sonunda yazma serüvenimin uzandığı flu alanlarda dolaşmaya başlamıştım. Ama anılar kuyusunda sandığımdan da çok balık vardı. Üstelik rengârenkti bu balıklar. Çocukluğumun geçtiği o deniz kıyısı kasabası. Yazın güneş, kışın yağmur altında uzanıp giden saf, ıslıl ıslıl kumsal...

Serçeden kara kargaya, upuzun gagalarıyla yuva kurdukları bacalarda takır takır takırdayan leylekten, her

sabah tünedikleri yeşil dallarda ‘guguuukçuk, guguuukçuk’ diye âdeta konuşur gibi öten kumruya kadar çeşit çeşit kuşun arasında geçiyordu çocukluğum. Biz o zamanlar ötüşleri yüzünden kumruları guguk kuşları sanırdık. Çok sonra öğrendim, guguk kuşunun bambaşka bir kuş türü olduğunu. Her şey masal gibiydi. Ya da insan, belki de her şeyi masala dönüştürmeyi en iyi çocukluğunda beceriyor. Geleceğe dair rengârenk hayaller kurmanın ustası çocuklar...

Yıllar sonra *Rüzgâr Masalları*’nda ince ince titreşecek susam tarlaları... Banya köklerine dolanıp yatan, hendeklere, böğürtlen çalılıklarının arasına kayan, kaynar sıcaklarda saz çardakların, briket damların serinlikleriyle birlikte, henüz uzak görünen gelecek zamanların masallarına, hikâyelerine süzülen rengârenk yılanlar. Engerekler, dağ alacaları, bozyürükler ve kuyunun taş duvarları arasında gözden çabucak yiten, kırbaç gibi ince uzun, sarı su yılanları... *Çitlembik Ağacı*’ndaki *Masalçı*’ya, *Işıklı Ayakkabılar*’a karışanlar onlar değil mi?

Mavi dağlar. Pembe çiçekler açmış koyu yeşil pamuk sıraları arasında uzanıp giden su arkları. Havada rüzgârların dağlardan koparıp getirdiği yabani çiçek ve çam kokuları. Vızır vızır uçuşan sarıca arılar. Tozu dumana katıp dörtlünelere koşan atlar. Kumdan tümseklerine yürüyen dizi dizi ince bacaklı karıncalar. Geceleri tarlalardaki çardaklarda rüyalarıyla yalnız uyuyan küçük kızlarla oğlanlar. Avcunuza alabildiğiniz ateşböcekleri. Gökyüzüne saçılmış ıslıl ıslıl yanan

yıldızlar. Bardacık yüklü, salkım saçak incir ağaçlarının pütürsüz, kaygan, beyaz gövdelerine tırmanan, gevrek dallarına tüneyen çırpı bacaklı, cırtlak sesli, neşeli, yüzleri güneş yanığı çocuklar. Kulaklarımıza taktığımız ikiz vişneler. Ellerimizi yırtma pahasına topladığımız karamuklar. Kıyıları döven beyaz köpüklü dalgalar. Yosunlu kayalara sımsıkı tutunmuş deniz kestaneleri. Balık sürüleri. Yeşil sularda beklenmedik zamanlarda zambak gibi açılıveren ahtapotlar. Gökyüzünden bölük bölük geçen kırlangıçlar. Kumsala vurmuş sedefli yaldızlı deniz kabukları. Eteklerinden ayırlamayan küçük kızlara göz kırpan ve onlara *Su Masalları* anlatan deniz fenerleri. Bir yunus balığı gibi karşıya uzanıp yatmış o kocaman mavi ada. Adanın ardından çıkıp, suları savurarak gelen büyük, güzel gemiler. Yakışıklı, dik duruşlu, beyaz elbiseleri sırmalı kaptanlar. Demet demet çiçekler. Kömür kokan kasaba sokakları. Otobüs yolculukları. Kucak kucak sevgi. Sevinçler, korkular, kahkahalar ve gözyaşları dolaşıyordu çocukluğumda. Sorular beni kuyunun daha da derinlerine çekiyordu durmadan...

Oysa ben zaten...

Ayvalık'taki o epeski Rum evinin bahçesinde... Yıllar önce derin bir sarmıcın dibine sakladığı düşlerini, *Düş Sarmıcı* adlı öykü kitabında arayan kadın değil miydim?

O muydum sahiden?

Bir pazılın parçaları yavaş yavaş önüme düşmeye başlamıştı. Beceriksiz dokunuşlarla, ilgili parçaları yan yana

getirmek için uğraşıyordum. Sorular peş peşe geldikçe konuşuyor, konuştuğum deşiliyor, dağılıyor, çok geçmeden toparlanıyordum.

Garip şeyler oluyordu. Bana yöneltlen bazı soruları, sonradan dönüp dönüp kendime sorduğumu fark edip şaşırduğım zamanlar vardı. Anlamaya başlamıştım. Beni kitapların, masalların, romanların; iyi, kötü, güzel çirkin, ama hepsi de birbirinden ilginç kahramanların peşine takan, onlarsız bir hayat düşünemeyecek duruma getiren nedenler vardı.

Buna karşın, nedense komşumuzun o güzel yüzlü kızı su yüzüne epeyce geç çıktı. Oysa belki de hiç fark etmeden, edebiyatı sevmemdeki temel rollerden birini oynamıştı. Tamam, okul sıralarında ayrı bir yere konmuş, desteklenmiş, yüreklendirilmişti. Takdir edilmek kuşkusuz çok önemliydi. Öğretmenlerim üstüne düşen görevi yapmıştı. Ama beni o güne taşıyan 'önce' vardı. Üniversite öğrencisi bir genç kız...

Henüz okuma yazma bilmeyen bir çocukken, beni edebiyatla tanıştıtararak beynime ilk tohumları o atmıştı. Belki de yüreğime... Ama bu olanlar rastlantı değildi. O buluşmaların mimarı annemdi. Hayatımı sıradanının içinde sürdürüp sıradan kalmayan, dikbaşı, değışik bir kadın olarak yaşamakta direnen annem.

Annem bazen bana, "Haydi o ablaya git bugün, sana kitap okur belki," derdi.

#OKUMAK

YAZMA DERSLERİ

FERDA İZBUDAK AKINCI

Yazı, insanlık tarihinin dönüm noktası olmuş, bir başlangıç olarak kabul edilmiş. Kâh taş üzerine oyulmuş kâh deriye yazılmış. İpek kâğıtlardan, kurşun kalemlerden, mürekkep hokkalarından, daktilo tuşlarından geçip çağımızın keşfi bilgisayarın temellerini döşemiş.

Yazının en güzel hali edebiyat da benim kişisel tarihimin kilometre taşlarını oluşturdu. Dünyayı edebiyat aracılığıyla tanımak, hayatı anlamak ve sevmek demektir. Bu yolculukta bir kucak da kitap yazma şansım oldu. Edebiyatın beni götürdüğü yerlere bir yolculuk da birlikte yapalım istedim. Bu kitap, böyle içten bir istekten doğdu.

delidolu.com.tr

f t i delidolukitap

ISBN: 978-605-2349-30-4

9 786052 349304